BESTANDSPLAN FOR HJORT

Manglar foto…

MIDTRE NAUSTDAL

STORVALD
2011 - 2013

INNHALDSLISTE

DEL 1 INNLEIING
1.1 Planområde…….……3
1.2 Planperiode…….3
1.3 Hovudmål og delmål……...3
DEL 2 STATUS OG VURDERINGAR
2.1 Hjorteviltstammas utbreisle og trekkforhold……...4
2.2 Beiteskader……..4
2.3 Statistikk…….....5
2.3.1 Fellingstal……..5
2.3.2 Vårteljing……....6
2.3.2 Sett Hjort……6
2.3.4 Måloppnåing førre bestandsplan……..…7
DEL 3 HANDLINGSDEL
3.1 Avskyting……..……8
3.2 Felling av skadedyr ……..…8
3.3 Sett – hjort og vårteljing……..9
DEL 4 DRIFT
4.1 Utgifter……..…9
4.2 Ettersøksavtaler……...…9
4.3 Rapportering……..…9
DEL 5 AVSKYTINGSPLAN

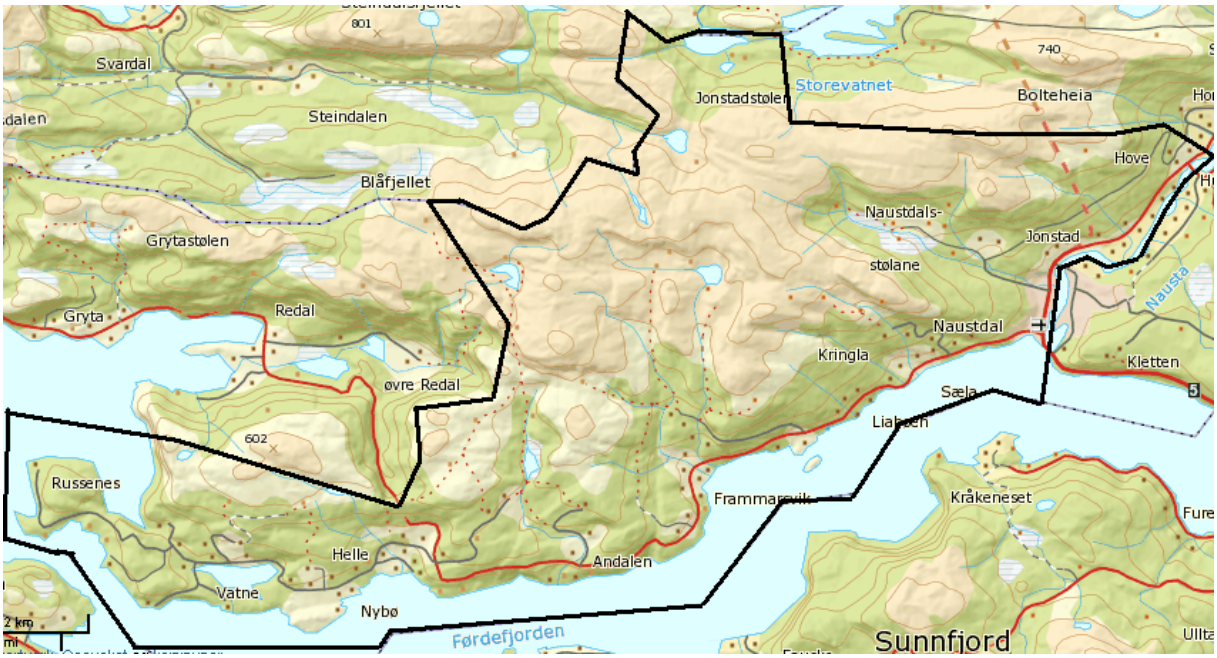
DEL 1 INNLEIING

1.1 Planområde

Storvaldet sitt område omfattar følgjande jaktfelt:

02-038 Vatnevatnet	02-092 Øvrebø/Areklett
02-039 Russeneset/Hellenes	02-096 Kringla og Stranda
02-088 Andal	02-099 Naustdal
02-086 Einevold/Storelid	02-100 Jonstad/Skei
02-089 Helle	02-101 Jonstadstølen
02-090 Slettehaug	02-102 Hove/Veien

Totalt areal for valdet er **49 209 dekar**

Figur 1. Kart som syner avgrensinga til Midtre Naustdal Storvald. PS: Grensene er rettleiande og ikkje nøyaktig innteikna. Kjelde: Statens kartverk og Midtre Naustdal Storvald

1.2 Planperiode

I følgje regelverket kan det lagast bestandsplanar for hjortevilt på inntil fem år. Denne plana er treårig og gjeld for perioden 2011 – 2013. Planen skal reviderast innan årsmøtet i 2014.

1.3 Hovudmål og delmål

Valdet har som overordna mål å forvalta hjortestamma på ein slik måte at ein sikrar ein optimal og vedvarande produksjon og avkastning , sunne og friske dyr, god kjøns og alders fordeling med passande stammestorleik i høve til område si bæreemne (beitetilgong) og skadepress (skog og innmark) for anna verksemd.

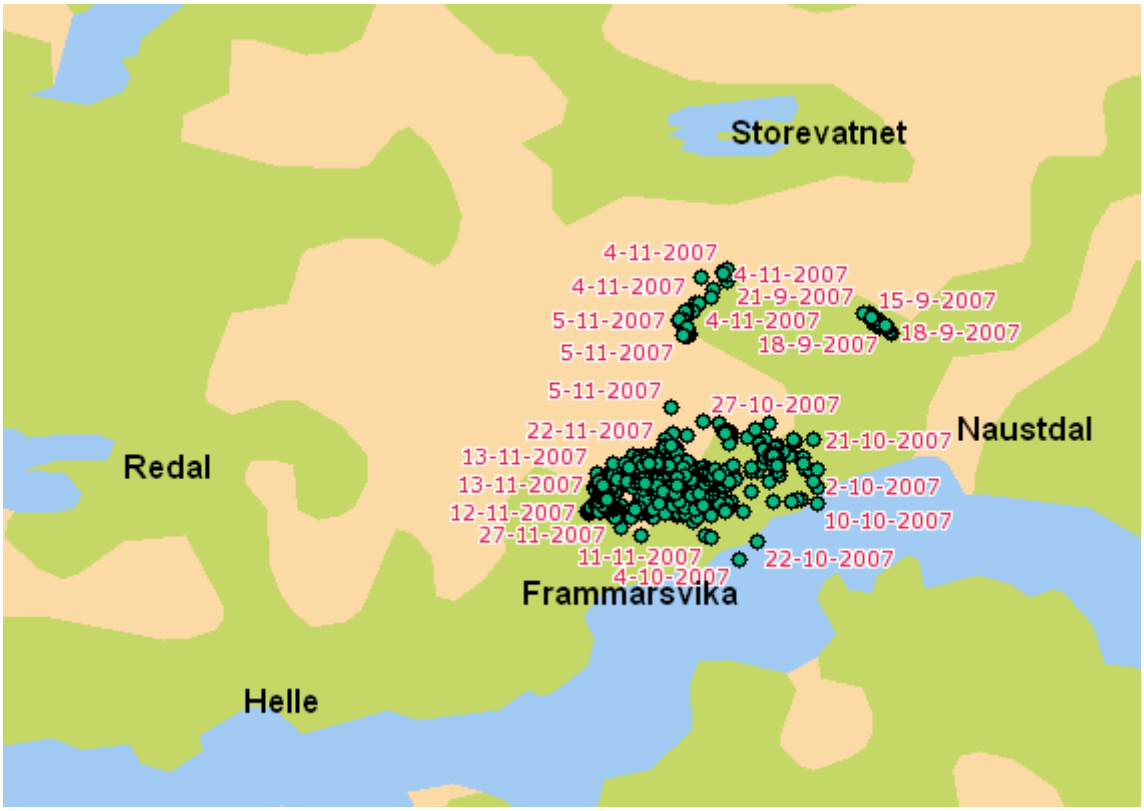
- Det er ynskjeleg med ei stabilisering av bestanden i tal på dagens nivå
- Auke andelen eldre bukkar i bestanden
- Auke slaktevektene på sikt
- Sikre god føring av sett hjort

DEL 2 STAUTS OG VURDERINGAR

2.1 Hjorteviltstammas utbreisle og trekkforhold

Storvaldet er eit variert område som har heile høgdegradienten frå fjorden og opp til snaufjell. Storvaldet har derfor ein del variasjon i korleis hjorten nyttar dei ulike områda i ulike årstider. Det er likevel på det reine at store delar av storvaldet er typiske vinterområder. Særleg gjelder dette områda frå og med Naustdal og utover Stranda langs fjorden.

Merkeprosjektet i Sunnfjord og Sogn har hatt merka dyr i området til storvaldet og i områda rundt. Figur 2 syner registrerte posisjonar til ein bukk som vart merka på Fitje i Naustdal sumaren 2007, og som stod i storvaldet sitt område hausten 2007.

Figur 2. Kart som syner områdebruk for merka bukk hausten 2007.
Kjelde: Merkeprosjektet i Sunnfjord og Sogn.

Når merkeprosjektet er ferdig får ein forhåpentlegvis meir kunnskap og data om trekkforhold og områdebruk i området til storvaldet og omkringliggande område.

Dersom det vert observert eller felt dyr med radiosendar skal dette meldast i frå om. Enten direkte til merkeprosjektet eller via kommunen. Merka dyr kan fellast på lik linje med alle andre dyr.

2.2 Beiteskader

Det er ikkje gjort undersøkingar som avdekkjer eventuelle beiteskader på skog eller innmark. Men det er områder i vinterbeiteområdane med meir beiteskadar enn andre plassar. Det bør i planperioden arbeidast med å kartlegge eventuelle skadar på innmark og skog.

2.3 Statistikk

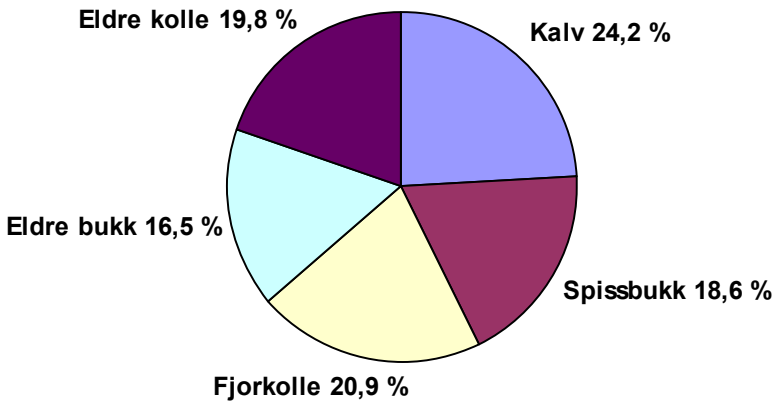
Der er ulike typar statistikk som vert nytta i bestandsplanarbeid. I denne planen skal vi basere oss på fellingstal, vårteljing, sett hjort og den førre bestandsplana.

2.3.1 Fellingstal

Fellingstala er oversikt over kva dyr som er skote og dermed kva dyr som er teke ut av bestanden. Vi skal sjå på kva som er felt i storvaldet siste bestandsplanperiode. Dette er synt i tabell 1. I Figur 3 er den totale avskytinga i bestandsplanperioden fordela i prosent på ulike kjønns- og aldersgrupper.

Tabell 1. Oversikt over felte dyr i planperioden 2008 – 2010.
Kjelde: Midtre Naustdal storvald

Kategori	2008	2009	2010	I planperioden
Tildelte	116	139	167	422
Hannkalv	14	8	21	43
Hokalv	12	12	15	39
Spissbukk	23	18	22	63
Fjorkolle	18	30	23	71
Eldre bukk	16	23	17	56
Eldre kolle	21	21	25	67
Totalt	104	112	123	339
Fellingsprosent	90	81	73,6	80,3

Figur 3. Den totale avskyting i førre bestandsplanperiode fordela prosentvis på ulike kjønns- og alderskategoriar. Kjelde: Midtre Naustdal storvald

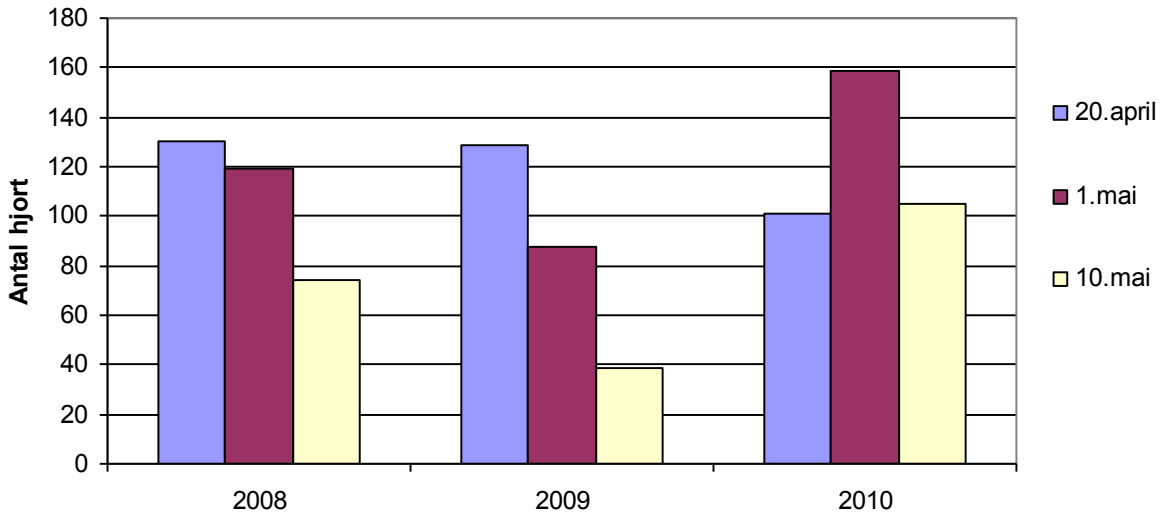
Midtre Naustdal storvald har i førre planperiode hatt ein fellingsprosent på ca 80, noko som er ganske normalt. Vi kan sjå t tabell 1 at både tildeling og felling har vorte auka ein del gjennom planperioden. Men sidan tildelinga har vorte auka opp meir ann kva fellingstala har auka, so har fellingsprosenten gått ned gjennom perioden. Det kan vere eit teikn på at der ikkje er behov for meir auke, dersom ikkje særlege tilhøve skulle tilseie det.

Fordelinga i avskytinga er særs god i høve til kva som vert anbefala innan hjorteforvaltinga. Hanndyrandelen i avskytinga er på 47,8 % og andelen vaksne dyr er på 36,3 %. I normale hjortebestandar vert det tilrådd eit kjønnsnøytralt uttak og eit uttak av vaksne dyr på maks

40 %. Avskytinga er derfor, ut i frå desse tala, berekraftig og med på å sikre ein robust og god stamme.

2.3.2 Vårteljing

I Naustdal kommune vert det kvart år gjennomført vårteljingar. Det vert telt på innmark på tre faste datoar i april og mai. Det er knytt ein del usikkerheit til vårteljing som metode, men det er likevel ein god indeks for å vurdere bestandsutvikling over fleire år. Teljingsresultata for Midtre Naustdal storvald 2008 – 2010 er synt i figur 4.

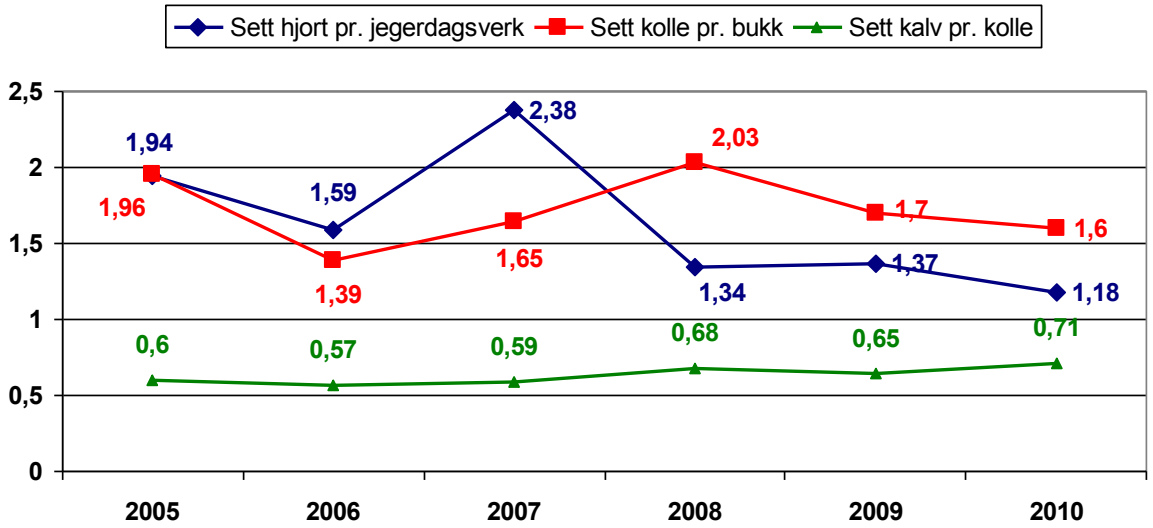
Figur 4. Resultat av vårteljingane i 2008, 2009 og 2010. Søylene syner totalt antal telte hjort i Midtre Naustdal storvald fordela på år og teljedato. Kjelde: Naustdal kommune

Totalt på alle tre teljingane so vart det gjort 323 observasjonar i 2008, 256 observasjonar i 2009 og 365 observasjonar i 2010. Vi har altso hatt ei bra stor auke i observasjonar frå 2009 til 2010. Det kan derfor verke som om bestanden er i vekst, men det er uråd å seie det sikkert. Til det er variasjonen i tala, samt usikkerheiten kring vårteljing som metode, for store.

Ein ting som kan vere verdt å merke seg, er at det stort sett vert gjort færraste observasjonar på den siste teljedatoen. Det heng truleg saman med at området er eit typisk vinterområde for hjorten, og at ein god del hjort trekker vekk til andre områder når det nærmar seg sommar.

2.3.3 Sett hjort

Det har vore registrert *sett hjort* i ein del år i Naustdal, og vi byrjar å få gode dataseriar på dette materialet. *Sett hjort* -resultat frå Midtre Naustdal storvald er synte i figur 5. (Tala frå 2010 er ikkje henta frå Hjorteviltregisteret, men rekna ut manuelt hjå Sogn og Fjordane Skogeigarlag med bakgrunn i dei innleverte skjema frå jaktfelta).

Figur 5. Syner utviklinga for dei tre viktigaste *sett hjort* – parametera; *sett hjort per jegerdagsverk, sett kolle per bukk,* og *sett kalv per kolle*, i perioden 2005 – 2010.
Kjelde: Hjorteviltregisteret og Midtre Naustdal storvald

Sett hjort per jegerdagsverk er eit mål på tettleiken i bestanden og dermed indirekte på storleiken. Som vi ser i figuren har denne indeksen gått ned litt frå 2009 til 2010, men nedgangen er ikkje stor. Ein må hugse på at ein må rekne med litt variasjon når ein har å gjere med eit område på denne storleiken. Etter å ha gått ned litt i 2008, so har denne indeksen lege relativt stabil gjennom heile den førre bestandsplanperioden. Det tyder på ein ganske stabil bestand.

Sett kolle per bukk er ein indeks som seier noko om kjønnsbalansen i bestanden. Denne er no på veg ned etter å ha vore høg i 2008. Eit normalt og sunt nivå for denne indeksen er på mellom 1 og 1,5. For storvaldet sin del går derfor utviklinga riktig veg og er i ferd med å komme innanfor det som vert anbefala. Truleg takka vere avskytinga i storvaldet som har hatt ei overvekt av hodyr i førre planperiode.

Sett kalv per kolle seier noko om produksjonen i bestanden. Eit høgt tal her betyr at mange av kollene går med kalv og derfor at mange er produktive. I 2010 var denne på 0,71 og den har hatt ein jamt over stigande tendens siste 5 åra. Dette er ei positiv utvikling produktiviteten er no på eit bra nivå.

Om vi skal dømme ut i frå *sett hjort* –registreringane, so verkar det som om bestanden både er av relativt "god kvalitet", og at utviklinga i bestanden er god.

2.3.4 Måloppnåing førre bestandsplan

Tabell 2. Syner i kva grad dei ulike måla i avskytingsplanen for 2008 – 2010 vart fylgt.
Kjelde: Midtre Naustdal storvald

Kategori	plan	felling	oppnådd?
Kalv	min 25 %	24,2 %	nei
Ungdyr	min 35 %	39,5 %	ja
Eldre kolle	max 20 %	19,8 %	ja
Eldre bukk	max 20 %	16,5 %	ja

Tabell 2 syner i kva grad bestandsplana vart fylgt i førre planperiode. Storvaldet har vore ganske flinke til å fylgje den vedtekne plana. Det einaste avviket er at det kalveandelen var litt mindre enn den skulle vere. Men avviket er so lite, og det vert og kompensert av ein god margin på ungdyr. Det har derfor ingen praktisk betyding.
Det er likevel viktig at storvaldet har gode rutinar på oppfølging av fellingstala slik at ein sikrar at plana vert fylgt.

DEL 3 HANDLINGSDEL

3.1 Avskyting

Midtre Naustdal storvald legg til grunn at bestanden har vore relativt stabil siste åra. Storvaldet ynskjer å stabilisere bestanden på det nivået den er på i dag. Storvaldet legg derfor opp til ei avskyting per år omtrent på same nivå som fellinga i 2010, som var på 123 dyr. Det skulle då verte 369 dyr totalt for neste treårsperiode.

Både i 2009 og i 2010 viste det seg naudsynt å auke opp kvotane i høve til bestandsplanen som var vedteken for 2008 – 2010. Slikt må det søkast til kommunen om. For å unngå dette kan det vere lurt å "ta i" litt når ein set opp ramma for bestandsplanen, slik at ein har litt å gå på om det skulle vere behov for å auke opp etter kvart. Avskytinga i storvaldet auka med 7-9 % per år i 2009 og 2010, og det vil derfor vere lurt å ta høgde for at avskytinga framleis kan auke. Storvaldet vil derfor legge på 20 % på dei 369 løyva. Då har storvaldet stor nok ramme dersom fellinga framleis skulle auke.

Midtre Naustdal storvald vil derfor søkje om til saman 444 løyver i perioden 2011 – 2013.
I høve til dei løyva som totalt sett vart tildelt for 2008 – 2010, so er det ei auke på ca 5,2 %.

Det er framleis eit mål å auke andel bukk i bestanden. Det bør derfor vere maks 50 % hanndyr i avskytinga, og gjerne litt mindre. Vidare vil storvaldet framleis sikre ein robust og produktiv stammma, og derfor jobbe for å heve gjennomsnittsalderen. Derfor skal det vere maks 40 % vaksne dyr i avskytinga.

Fordelinga av løyva bør gjerast etter følgjande alders og kjønnsfordeling:

- Minimum 25% kalv
- Minimum 35% ungdyr av begge kjønn
- Maksimum 20% eldre kolle
- Maksimum 20% eldre bukk

Koller skal ikkje skytast frå kalven, og jaktleiaren i kvart jaktfelt har ansvaret for jakta i dei einskilde jaktfelta. Jaktfeltleiaren innrapporterar felte dyr til valdleiaren straks etter jaktslutt.

3.2 Felling av skadedyr

Felling av skadedyr handsamas av dei einskilde jaktfelt, eventuelt i samarbeid med storvaldet. Dyr som vert skote som skadeløyve skal i hovudsak takast på det aktuelle jaktfelt si kvote. Dersom det skulle oppstå auka problem med beiteskade bør det aktuelle jaktfelt eller grunneigar, storvaldet og kommunen i samråd freiste å finne løysingar eller få sett i verk tiltak som kan hindre eller redusere skaden. Felling av skadedyr utanom ordinær jakttid må det søkast til kommunen om.

3.3 Sett hjort og vårteljing
Storvaldet skal halde fram med føring av sett hjort, og sikre gode rutinar for føring og innsamling av sett hjort. Hugs å føre sett hjort skjema fortløpande.
Storvaldet skal halde fram med vårteljing i samarbeid med kommunen og dei andre storvalda.

DEL 4 DRIFT

4.1 Utgifter
Utgifter til drift av laget dekkjast av Midtre Naustdal Storvald, og det skal i høve til dette arbeidast opp mot det kommunale viltfondet om å dekkje utgifter til normal drift av valdet etter søknad.

4.2 Ettersøksavtaler
Kravet om godkjent ettersøkshund er ikkje grunneigarretta, men eit krav til jegeren.

4.3 Rapportering
Alle jaktfelt i valdet skal årleg levere rapport om felte dyr i høve til tal dyr og fordeling på kjønn og alder samt slaktevekter til styret i laget **straks** etter kvar jaktsesong. Det er og viktig at jaktfelta leverar sett hjort skjema til valdansvarleg **umiddelbart** etter jaktslutt. Dette fordrar at skjema vert fylt ut fortløpande og at jaktfeltleiar sender inn samleskjema for jaktfelta til valansvarleg. Om jaktinnsatsen er større enn kva som er plass til på eit skjema brukar ei berre det tal skjema som passer. Det er vidare viktig at jaktfeltleiar skriver under skjema med namn og kontaktpunkt slik at eventuelle feil og manglar kan rettast opp, før innlegging i Hjorteviltregisteret.

DEL 5 AVSKYTINGPLAN

Midtre Naustdal Storvald inngår følgjande bindande avtale med Naustdal kommune om avskyting av hjort for perioden 2011 – 2013:

- Midtre Naustdal Storvald får tildelt 444 dyr for heile planperioden på tre år. Dette gjev ei fordeling på i gjennomsnitt 148 løyver per år.
- Dette kan fråvikast enkeltår, med + / - 20%. Det er sluttsummen som skal gjelda
- Fellingsresultatet for dei tre avtaleåra skal etter jaktsesongen 2013 vere slik: Minimum 25% kalv, minimum 35% ungdyr, maksimum 20% eldre kolle og maksimum 20% eldre bukk
- Alle løyva vert tildelt storvaldet frå kommunen som frie dyr.

Elles gjeld dei same pliktar om jakt og rapportering som viltlova med forskrifter stiller krav om.

Valdansvarleg for laget For kommunen

…… ……